

III Jornada d'Eficiència Energètica a l'Edificació

Del Consum Gairebé Nul a la Gestió Energètica

Gestió Energètica d'un edifici singular: el Liceu

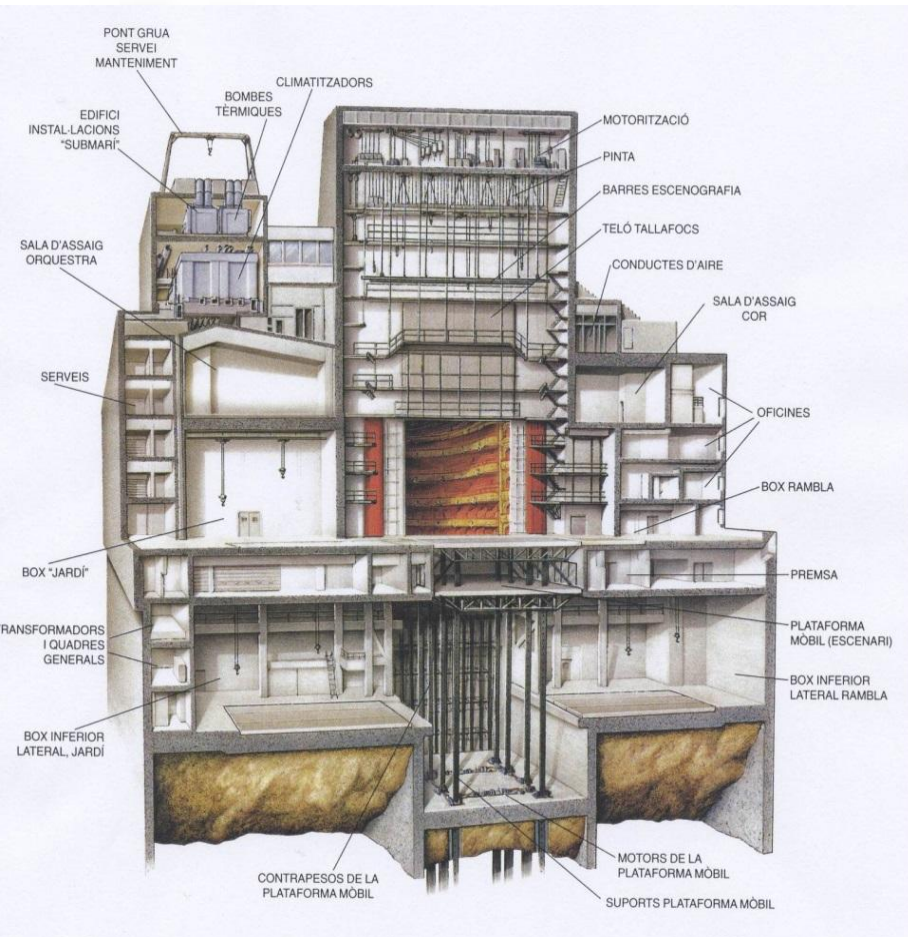
Antoni Garcia – Resp. Serv. Infraestructures i Manteniment

Auditori Pompeu Fabra, 20 de maig de 2014

SISTEMA de GESTIÓ AMBIENTAL i ENERGÈTIC del LICEU

Liceu Òpera
Barcelona

Compromís per millorar el nostre
comportament ambiental i energètic

ISO 14.001

EMAS

ISO 50.001

Management System
ISO 50001:2011

www.tuv.com
ID 9105032612

DADES INICIALS D'EMISSIONS (TN CO₂/any)

A l'any 2003, les emissions atmosfèriques generades pel conjunt de totes les activitats al Liceu, eren de: **3.672 Tones de CO₂**

■ **Relatius als Consums Energètics**

- Consum ELECTRICITAT: 8,9 GWh/any ..... **3.300 TN CO₂/any**
- Consum GAS NATURAL: 110.000 m³/any ..... **225 TN CO₂/any**

■ **Gestió Residus i Decorats**..... **80 TN CO₂/any** (en concepte del tractament dels residus generats: 207.000 kg residus)

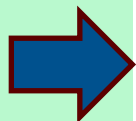
■ **Gestió Transports d'Escenografies** (Dièsel i Biodièsel)..... **66 TN CO₂/any**

■ **Aigua consumida** : 14.000 m³/any ..... **1 TN CO₂/any**

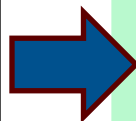
■ **Aigua Nivell Freàtic (aprofitament)**: -100.000 m³/any ..... **- 9 TN CO₂/any**

Eficiència Energètica

CONSUM

$$C = \frac{D}{\eta}$$

DEMANDA

**ENERGIA
PRIMARIA**

**ENERGIA
UTIL**

RENDIMENT

RENDIMENT ESTACIONAL DELS PROCESSOS
PER SATISFER LES PRESTACIONS

**APROFITAMENT
EFICAÇ DELS
RECURSOS**

**us d'energies
renovables i
residuals**

**CAPACITAT
POTENCIAL
d'ESTALVI**

NIVELL DE PRESTACIONS

- HÀBITS DE COMPORTAMENT
- PUNTS DE CONSIGNA
- HORARIS DE FUNCIONAMENT
- NIVELLS DE PRODUCCIÓ
- NIVELLS DE VENTILACIÓ
- NIVELLS D'IL·LUMINACIÓ
- NIVELLS D'OCUPACIÓ
- .....

COMPORTAMENT TERMIC EDIFICI

FACTORS EXTERNS

- VARIACIÓ GRAUS- DIA
- VARIACIÓ HUMITAT EXTERIOR
- .....

EEER - COP

INNOVACIO TECNOLOGICA

MANTENIMENT - OPERACIO (generació, transport, distribució)

ESTRUCTURA FUNCIONAL ISO 50.001

Gran Teatre del Liceu

CICLO DE MEJORA CONTINUA

P
PLANIFICAR

POLITICA
ENERGETICA

PLANIFICACION
ENERGETICA

REVISION
ENERGETICA

USOS

SIGNIFICATIVOS DE
ENERGIA

MMEE

MEDIDAS Y PROYECTOS
DE MEJORA

OBJETIVOS

LINEAS
BASE

METAS

INDICADORES
DE DESEMPEÑO
ENERGETICO

PLANES DE
ACCION

LEGISLACIÓN
APLICABLE
VIGENTE

H
HACER

IMPLEMENTACIÓN
& OPERACIÓN

DISEÑO

COMPRA

CAPACITACIÓN

FORMACION

COMUNICACIÓN

CONTROL
OPERACIONAL

V
VER

VERIFICACIÓN

DOCUMENTACIÓN

CONTROL DE
REGISTROS

AUDITORIA
INTERNA DE
GESTION

NO CONFORMIDAD,
CORRECCIÓN, ACCION
CORRECTIVA Y
PREVENTIVA

SEGUIMIENTO,
MEDICION,
ANALISIS

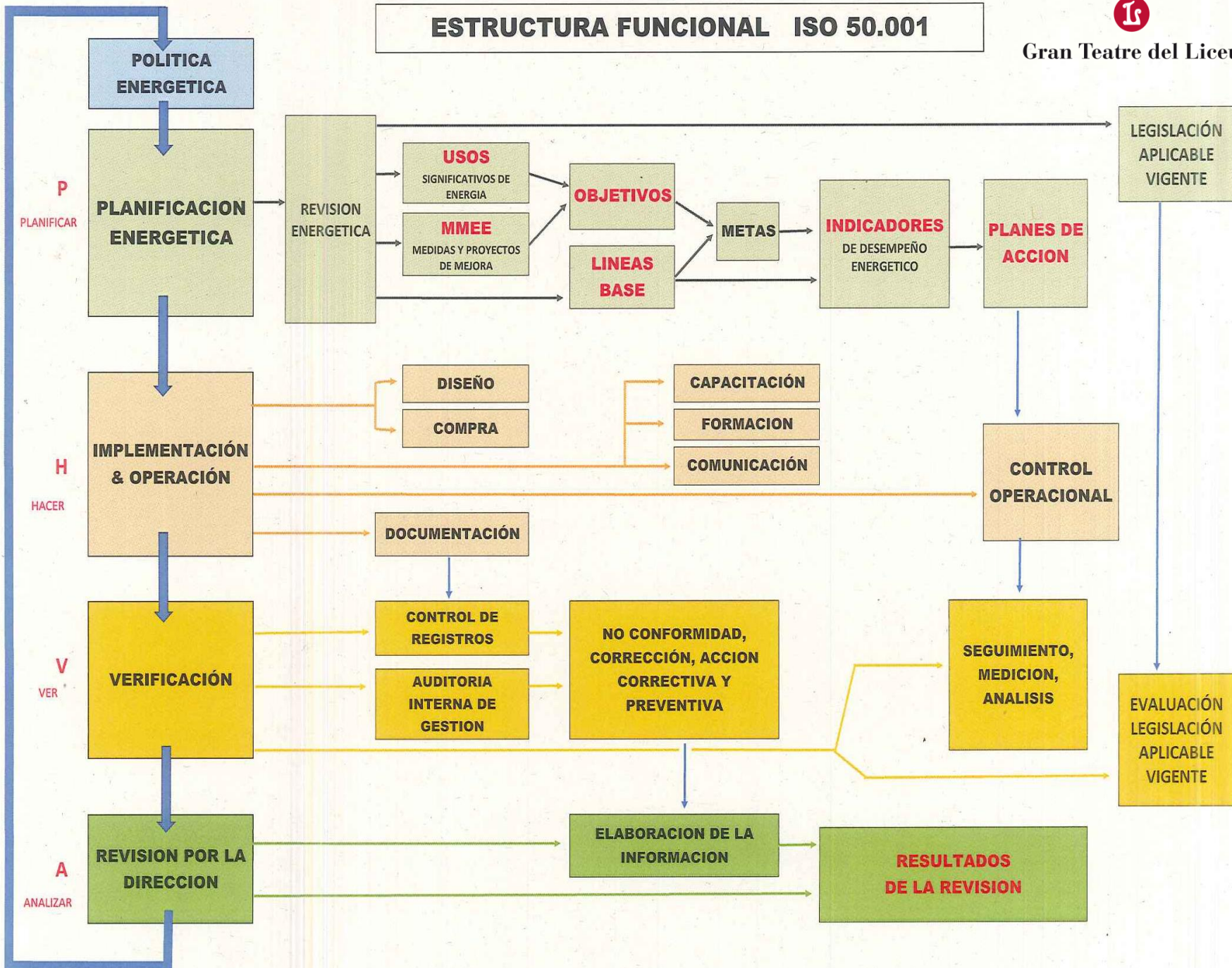
EVALUACIÓN
LEGISLACIÓN
APLICABLE
VIGENTE

A
ANALIZAR

REVISION POR LA
DIRECCION

ELABORACION DE LA
INFORMACION

RESULTADOS
DE LA REVISION

POLÍTICA ENERGÈTICA Gran Teatre del Liceu	Fomentar l'Estalvi i l'Eficiència Energètica
	Fomentar l'ús d'energia procedent de fonts d'Energia Renovable

OBJECTIUS ESTRATEGICS		
Gestió del Consum d'Energia	Ús	Gestió Demanda
		Bones Practiques
		MMEE
(kWh)	Origen	Fomentar Energia Renovable
		Aprofitar Energia Residual
Gestió de la Compra d'Energia (€/kWh)	Compra Verda	
	Clúster Equip. Cult.	

OBJECTIUS OPERACIONALS	ACCIONS Pla d'Acció 2009-2015
Marc Contractual (licitació)	<ul style="list-style-type: none"> Ctº Mtt i G.E., SLA, KPI's Energy Performance Contracting
Temp 09-10	
a) Pla de Mesura i Monitorització Consums	Anàlisi us de l'energia passat i present Identificació USOS SIGNIFICATIUS
	Identificar VARIABLES rellevants que afecten a l'ús de l'energia
b) Capacitat Potencial Estalvi	Identificar OPORTUNITATS Millora Auditoria Energètica Processos
c) Quadre de Comandament	LÍNIA BASE (consum ref.) i PM&V
	INDICADORS (comport. energètic)
d) Assolir nivell racional consum	Bones Practiques i Gestió Demanda
Temp 10-11	
e) Reduir 20% el consum	Continuar a), b), c) i d)
	Reforma CTF + innovació tecnològica
f) Compra Verda 50%	Contractació i Subhasta Electrònica
Temp 11-12	
g) Consolidar nivells consums assolits	Continuar a), b), c) i d)

Com consumim? Mapa Consum (Visio estàtica)
Quin ús fem ? Visio en temps real del nostre comportament (Visio dinàmica)

Manteniment
Operació
Exploació
Conducció
Formació
Sensibilització
Comunicació
Benchmarking
Green Team / Green Theater

Bones Pràctiques i Gestió de la Demanda

MANTENIMENT

Normatiu
(CTE, RITE, i altres disposicions)

Rendiments òptims

Calibratge d'equips

Filtres
eficàcia/eficiència

Qualitat de les aigües dels circuits tancats

Bescanviadors tèrmics

assegurar òptim intercanvi tèrmic

Lubricants
s/instruccions fabricant

CONDUCCIÓ

Conducció energètica en temps real

activitat no rutinària
ON/OFF, PUNTS CONSIGNA, DESVIACIONS, etc

PM&V

Pla de Mesura i Monitorització de consums

Comptabilitat energètica

FACTOR HUMÀ

OPERACIO / EXPLOTACIO

Rendiment Estacional

Gestió Automàtica
Parcialització de carregues
refredadores

Gestió de ventilació per demanda

ajustar nivells de renovació d'aire

Millora de la gestió d'espais i usos

Optimitzac. de càrregues

FORMACIO, DIFUSIO I SENSIBILITZACIO

Capacitació

Competència

Coneixement

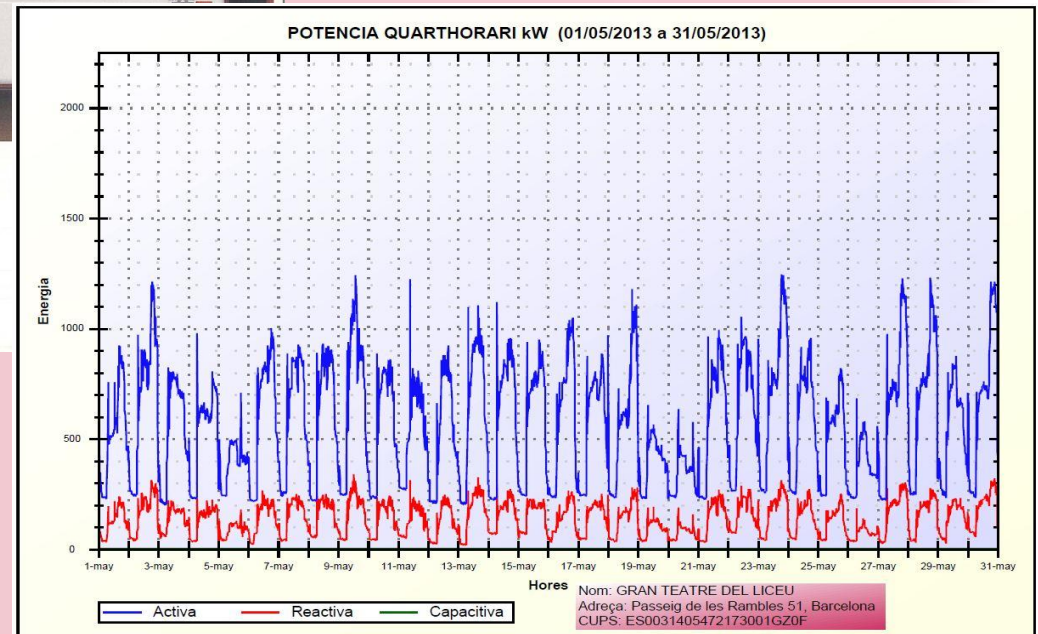
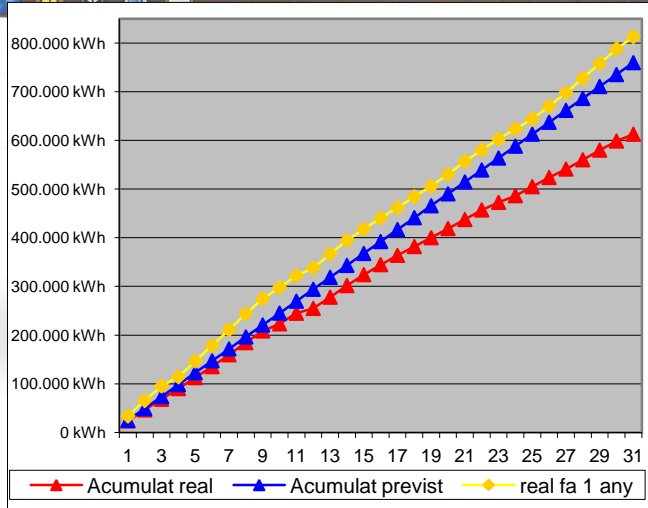
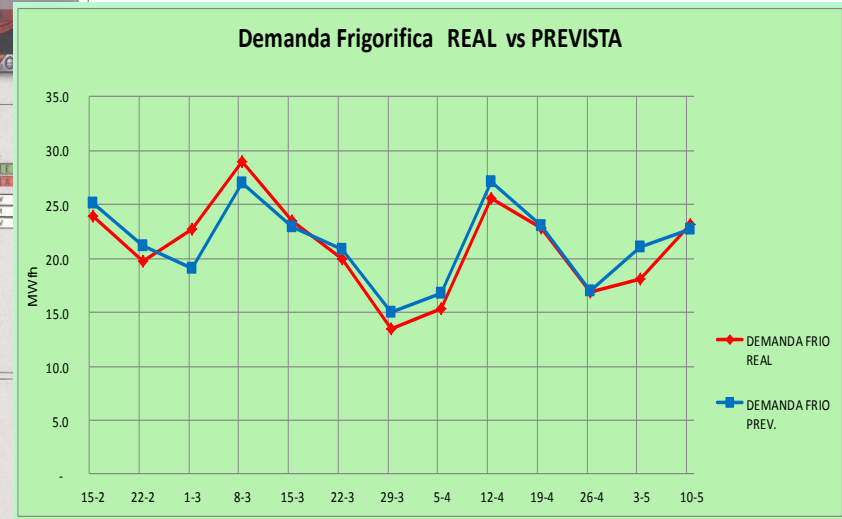
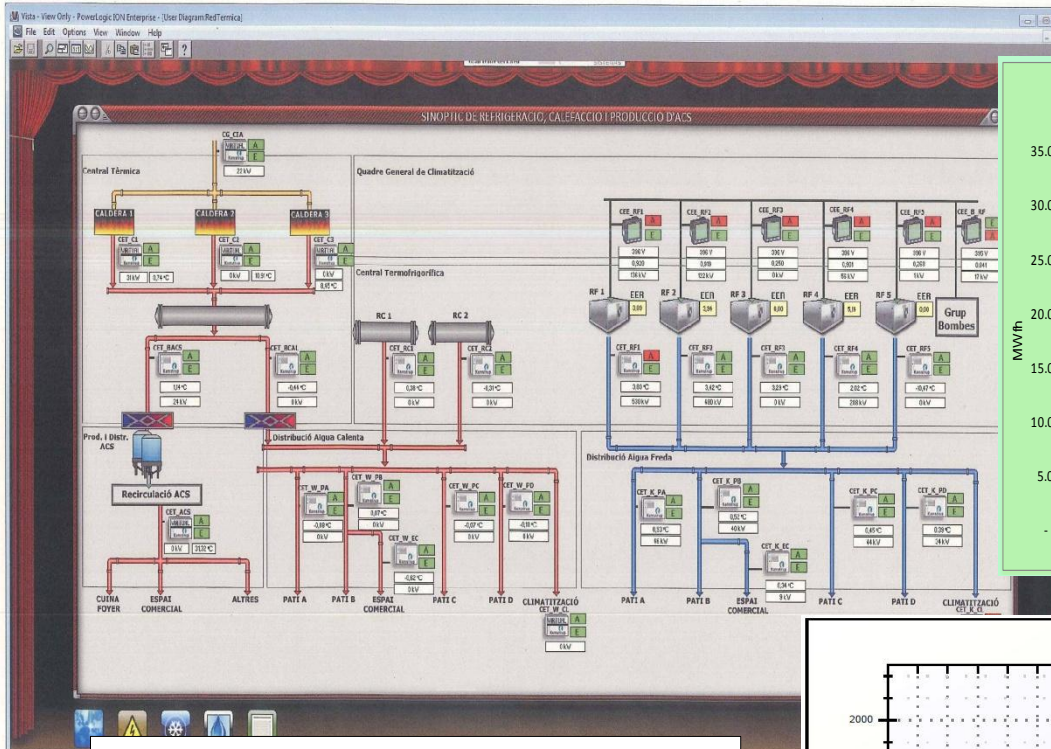
Canvi d'hàbits i fomentar la participació

de tot el personal i dels proveïdors

$$C = \frac{D}{\eta}$$

CONTROL DE QUALITAT (SLA / KPI's) i AUDITORIES TECNIQUES DE MANTENIMENT

Conducció i Gestió Energètica : SCADA, GMAO, SGE

Conducció energètica atenent als períodes horaris

Discriminació Horària 6 Períodes Tarifaris

(a) Lunes a viernes
(b) sabados, domingos y festivos

GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN		JUL	AGO	SEP	OCT	NOV	DIC
31	28	31	30	31	15	15	31	31	30	31	30	31

		(a) (b)																						
de 0 a 1		P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	
de 1 a 2		P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6
de 2 a 3		P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6
de 3 a 4		P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6
de 4 a 5		P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6
de 5 a 6		P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6
de 6 a 7		P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6
de 7 a 8		P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6	P6

de 8 a 9	P2	P6	P2	P6	P4	P6	P5	P6	P5	P6	P4	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6
de 9 a 10	P2	P6	P2	P6	P4	P6	P5	P6	P5	P6	P3	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6
de 10 a 11	P1	P6	P1	P6	P4	P6	P5	P6	P5	P6	P3	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6
de 11 a 12	P1	P6	P1	P6	P4	P6	P5	P6	P5	P6	P3	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6
de 12 a 13	P1	P6	P1	P6	P4	P6	P5	P6	P5	P6	P3	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6
de 13 a 14	P2	P6	P2	P6	P4	P6	P5	P6	P5	P6	P3	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6
de 14 a 15	P2	P6	P2	P6	P4	P6	P5	P6	P5	P6	P3	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6
de 15 a 16	P2	P6	P2	P6	P4	P6	P5	P6	P5	P6	P4	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6
de 16 a 17	P2	P6	P2	P6	P3	P6	P5	P6	P5	P6	P4	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6
de 17 a 18	P2	P6	P2	P6	P3	P6	P5	P6	P5	P6	P4	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6
de 18 a 19	P1	P6	P1	P6	P3	P6	P5	P6	P5	P6	P4	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6	P1	P6
de 19 a 20	P1	P6	P1	P6	P3	P6	P5	P6	P5	P6	P4	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6
de 20 a 21	P1	P6	P1	P6	P3	P6	P5	P6	P5	P6	P4	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6
de 21 a 22	P2	P6	P2	P6	P3	P6	P5	P6	P5	P6	P4	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6
de 22 a 23	P2	P6	P2	P6	P4	P6	P5	P6	P5	P6	P4	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6
de 23 a 24	P2	P6	P2	P6	P4	P6	P5	P6	P5	P6	P4	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6	P2	P6

TEMPORADA	ALTA	ALTA	MEDIA	BAJA	BAJA	MEDIA	ALTA	A

	Escenari / Sala / Fossat	Foyer	Mestres Cabanes	Sala Orquestra	Sala Cor	Sala de Veus 1	Saló Miralls / Vestíbul	Audite	
dj. 2/5	08.00 -10.00 Munt Casa flotant Sala: 10.00 - 10.30 Vis. Visites 10.45 -11.45 Inf CASA FLOTANT 12.45 -13.45 Inf CASA FLOTANT 14.00 -14.30 Desm Casa flotant 14.30 -15.30 Munt Rheingold 17.00 -19.00 pss Rheingold 20.00 -22.45 RHEINGOLD A. audiodescripció	11.00 -13.00 Sol. Explotació prova menú GEP DMC/Inspiria 19.15 -19.45 PRÈVIA	11.00 -14.00 EP Turco Acte I i II 14.00 -16.00 Ass Turco figuració 16.00 -20.15 EP Turco cordones 18:15-20:15	16.00 -18.00 Ass Turco figuració	16.00 -18.00 MP MP Cor 18.15 -20.15 MP MP Cor	11.00 -16.00 RRHH formació català. 16.00 -19.00 MP Rheingold Mark Hastings			
dv. 3/5	08.00 -15.30 Desm Rheingold Sala: 10.00 - 10.30 Vis. Visites	13.00 -13.45 Vis. Mecenes MRW	11.00 -14.00 EP Turco acte 2 14.00 -16.00 Ass Turco figuració	16.00 -18.00 Ass Turco figuració	10.00 -14.00 Aud Petita Flauta 16.00 -18.00 MP MP Cor		13.00 -13.45 Vis. Mecenes MRW		

Milliores eficiència energètica amb inversió

- Millora per **innovació tecnològica** : refredadores d'alta eficiència, compressors levitació magnètica
- Millora per **parcialització eficient** de la carrega dels compressors
- Milliores per reforma de **l'envolupant** : coef. transmissió radiació solar + ventiladors sobrepressió
- Reducció de la **contaminació acústica** (emissions de soroll a l'interior i l'exterior)
- Millora de **logística** i **mantenibilitat** (reducció pes , limitacions urbanístiques i d'accessibilitat)

Resultats gràfics: interpretació del concepte estalvi

TEMP. 08-09 8.926742 kWh/any

TEMP. 09-10 8.282.642 kWh/any

TEMP. 10-11 6.130.915 kWh/any

TEMP. 11-12 5.135.547 kWh/any

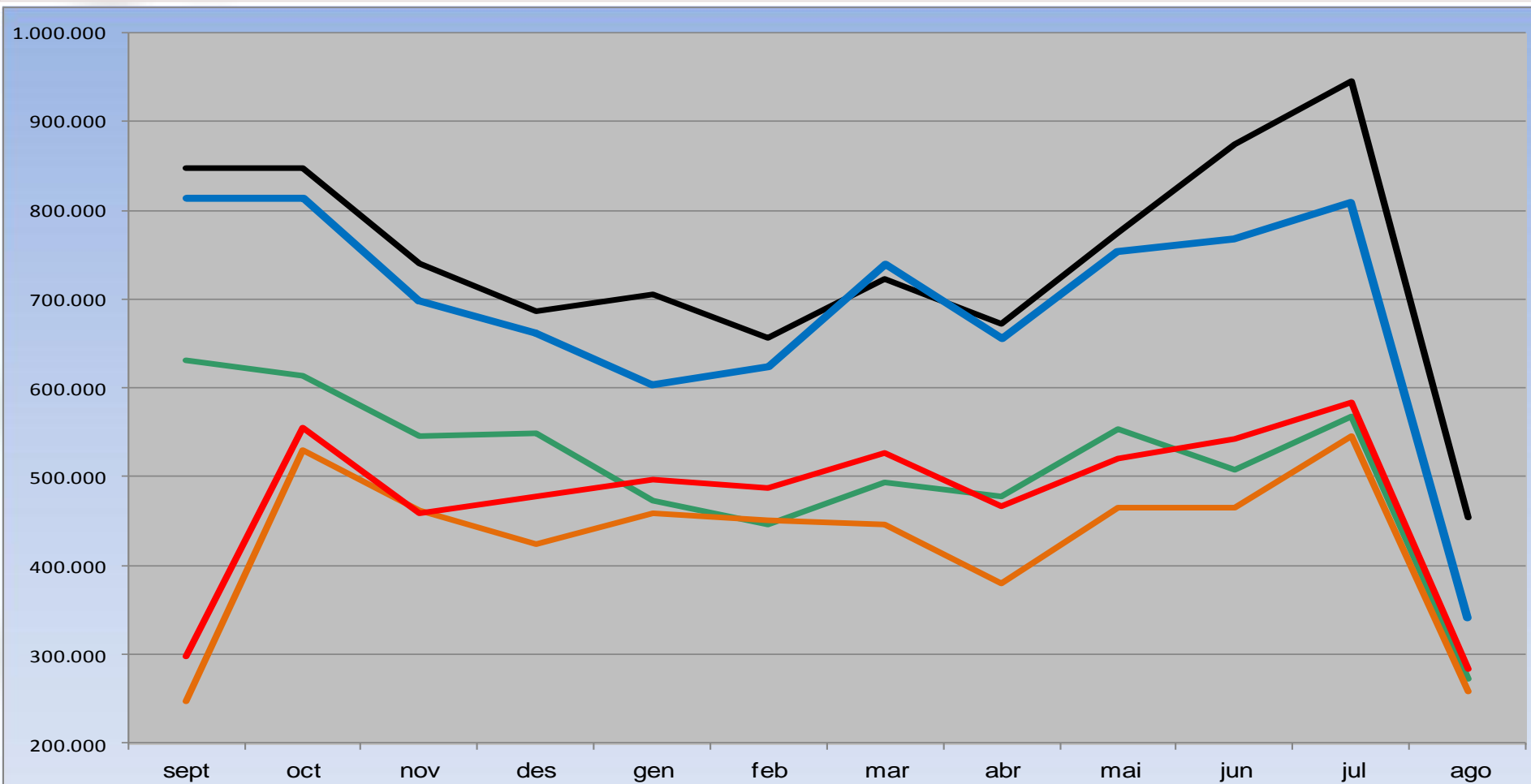
estalvi interanual: - 7,22%

estalvi interanual: - 25,98%

estalvi interanual: - 16,24%

estalvi verificat : -24,38%

estalvi verificat: - 9,87%

Resultats en xifres: interpretació del concepte estalvi

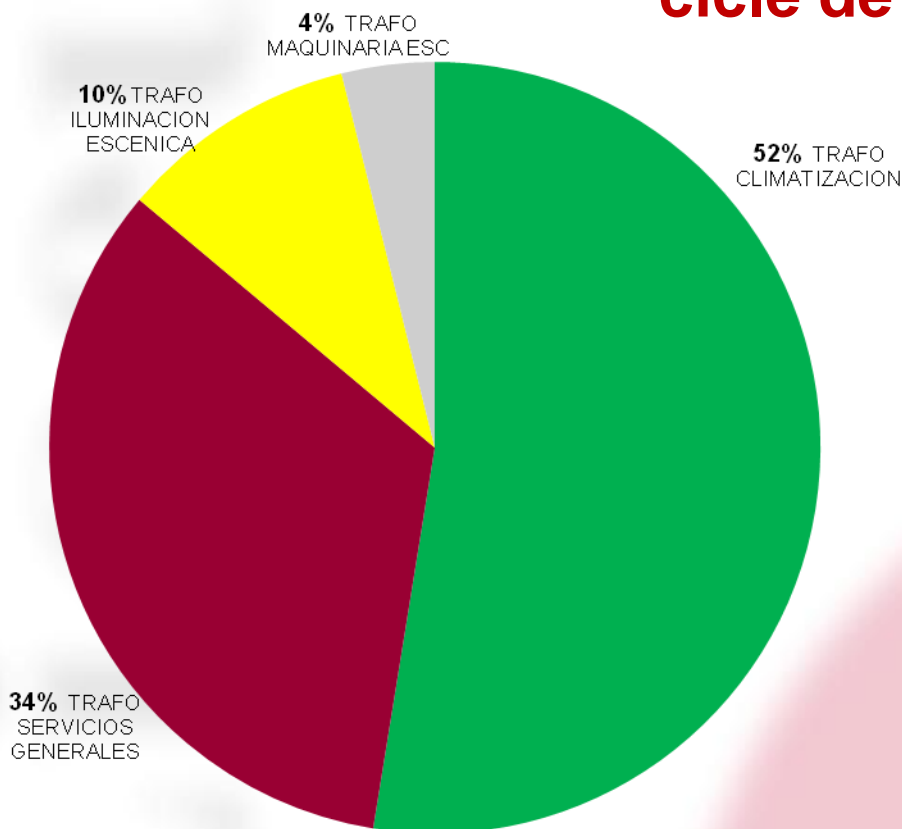
	TEMP. 09-10	TEMP. 10-11	Variación interanual
CLIMATIZACIÓN	4.221.680 kWh	2.559.014 kWh	- 39,38 %
CENTRAL TERMOFRIGORIFICA	2.363.691 kWh	1.122.989 kWh	- 52,49 %
(Producción frigorífica)	(5.062.592 kWh fred)	(4.828.854 kWh fred)	(- 4,62 %)
(Ratio de Eficiencia Energética)	(EER = 2,1)	(EER = 4,3)*	
VENTILADORES	979.520 kWh	685.664 kWh	-30%
BOMBAS	805.230 kWh	684.446 kWh	- 15%
OTROS	73.239 kWh	65.915 kWh	- 10%
SERVICIOS GRLS.	2.825.237 kWh	2.402.924 kWh	- 14,95 %
ILUMINACIÓN ESC.	892.613 kWh	862.788 kWh	- 3,34 %
MAQUINARIA ESC.	343.112 kWh	306.189 kWh	-10,76 %
TOTAL	8.282.642 kWh	6.130.915 kWh	- 25,98 %

Nota * : EER resultante del funcionamiento de la CTF con las antiguas maquinas hasta enero-11 (5 meses), y desde entonces con las nuevas (6 meses, y agosto parado). Nuevas maquinas EER muy superiores a cargas bajas.

Evolució i distribució del consum energètic

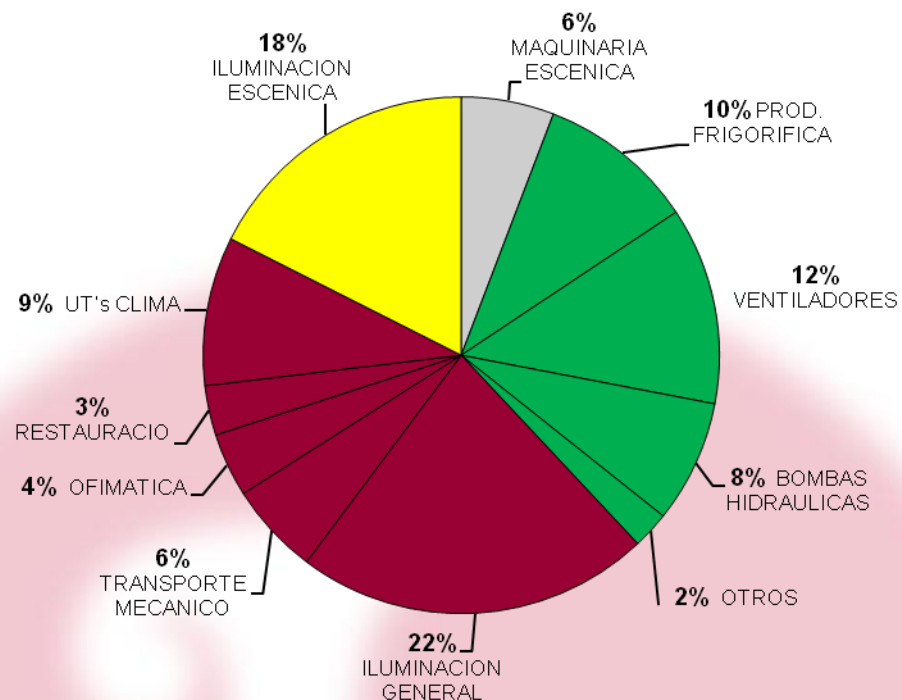
cicle de millora continua

TEMP. 08-09

8.926.742 kWh/any

- 43 %

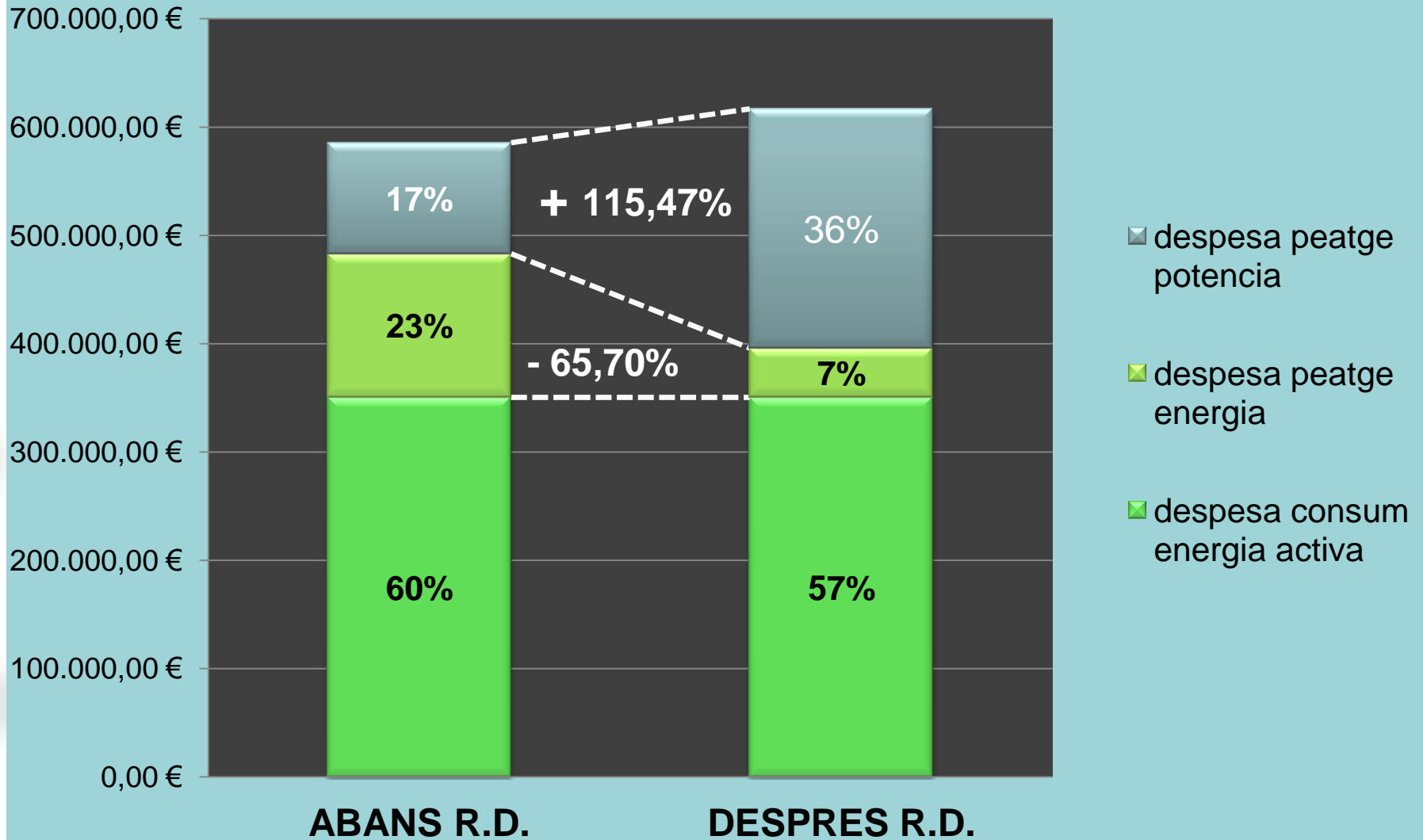
TEMP. 12-13

5.058.606 kWh/any

1 us energètic → **4 usos energètics** → **11 usos energètics**

ASPECTE CLAU: EVOLUCIÓ PREUS ENERGETICS

IMPACTE DEL R.D. REFORMA SECTOR ELECTRIC EN LA DESPESA D'ELECTRICITAT A PARTIR DEL 3-AGOST-13

ASPECTES CLAU EN LA NOSTRA EXPERIÈNCIA

FACTOR HUMÀ

Es clau per el desenvolupament de la política energètica de manera eficaç i eficient **COMPROMÍS** de la Direcció, **IMPLICACIÓ** de tot el personal i **DETERMINACIÓ**

*L'Estalvi i l'Eficiència Energètica no s'improvisen: es treballen
Això no va sol, requereix un seguiment i anàlisi*

MESURA DELS CONSUMS

sense dades no es pot gestionar

Mapa i Distribució Consums + PM&V

GESTIÓ DE LA DEMANDA

i del **RENDIMENT**

OBJECTIUS + INDICADORS ENERGETICS

- **INDICADOR** : com mesurar el nostre comportament energètic
- **PARAMETRIZACIO** : com mesurar l'estalvi i l'eficiència

BENEFICIS DEL SGE (Sistema de Gestió Energètic)

Eina fonamental per assegurar el cicle de millora continua de la eficiència energètica, amb la implicació de tothom

**REDUIR CONSUMS i
DESPESA ENERGETICA**

Millora el posicionament de la nostra organització per afrontar amb una ràpida resposta i presa de decisions davant incidències o incerts canvis energètics actuals

ÀGIL PRESA DE DECISIONS

**SGE
ISO 50.001**

**EINA PER REALITZAR
UN PLA D'ACCIÓ d'OBJECTIUS**

A CURT, MIG O LLARG TERMINI
Ens ajuda a preveure i millorar les nostres estimacions, al disposar d'un PATRO ENERGETIC. Queden previstos els consums, costos, inversions (prioritats) i terminis.

**EINA PER IMPULSAR
FINANÇAMENT SOSTENIBLE**

Eina per dissenyar estratègies per un finançament sostenible de les inversions, i amb estalvis mesurats PM&V

PLA D'ACCIÓ 2009-2015 LICEU
Premi EMAS Catalunya 2011 a la millor implantació ambiental

PLA D'ACCIÓ 2009-2015 LICEU
Menció d'Honor a la IV Edició dels Premis Nacionals d'Energia 2012

Gran Teatre del Liceu

**MOLTES GRACIES
PER LA VOSTRA
ATENCIÓ**

antonio.garcia@liceubarcelona.cat

